

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Атанас Димитров Тотляков

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”

Област на висше образование 8. Изкуства

Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство

ВСУ „Черноризец Храбър”

В обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство, област на висше образование 8. Изкуства участва един кандидат – гл. ас. д-р Доника Милева Кирова. Конкурсът е обявен за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”. Конкурсът е обнародван в „Държавен вестник” – брой 32/15.04.2025 година. Първото заседание на журито се проведе на 21.07.2025 г. Спазени са нормативните предписания за присъствено и неprisъствено участие в заседанието. Избрани са председател, рецензенти и членове на журито. При провеждане на процедурата няма допуснати нарушения.

Кандидатът отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАС и на изискванията на ВСУ „Черноризец Храбър”, като са представени съответните доказателствени материали.

През 1993 г. Доника Кирова придобива магистърска степен по живопис в Национална Художествена Академия, София. Тя успешно защитава образователна и научна степен „доктор” през 2008 г., а през 2014 г. надгражда своето професионално развитие като завършва архитектура във ВСУ „Черноризец Храбър”. Тя е активен творец с 13 самостоятелни изложби, участник в множество национални и международни групови изложби, кураторски проекти и фестивали на изкуството, които са представени в престижни художествени галерии и институции.

1. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Доника Кирова има богат преподавателски опит като преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“. На базата на приложена служебна бележка се посочва, че Доника Кирова работи на основен трудов договор във ВСУ от 4.10.2016 г. и заема академичната длъжност „главен асистент“. За периода 2016-2025 г. тя е водила часове по 8 учебни дисциплини, които са: Рисуване и моделиране; История на изкуството; Архитектурна перспектива; История на интериора; Живопис; Живопис и визуални изкуства; Рисуване и перспектива; Арт инсталации. Методите на преподаване на д-р Кирова се отличават с редица нововъведения, осъществени чрез оригинални подходи. Кирова обосновава и прилага в преподавателската си практика необходимостта от нова стратегия към разширеното поле на функционалност както в изкуството, така и в дизайна. Поставените учебни задачи са насочени към изследване в практиката на реалния обект и неговите специфични параметри. Методологията на Кирова включва целенасочено подчертаване на възможността за анализ на всички етапи от изпълнението на дадена задача (мотивация, активност и постигане на цели), като се създават условия за реална творческа ситуация. Доника Кирова убедително теоретизира и прилага в преподавателската си практика както естетическите, така и социалните аспекти на постигнатите резултати. Тя разчита на силната творческа мотивация на студентите, като стимулира индивидуалното им мислене в позитивна конкурентна среда. От голямо значение е способността на кандидата да предразполага младите артисти към спонтанно творческо изразяване и свобода на въображението, като същевременно изисква мотивирано и задълбочено представяне на индивидуалната им концептуална теза. Кирова организира и курира редица изложби, представящи студенти в професионална изложбена среда, извън висшето училище.

2. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата.

За разглеждане от научното жури гл. ас. д-р Доника Кирова предоставя материали, които убедително доказват художественотворчески постижения в областта на изкуството. Сред тях няма такива, които повтарят представени за придобиване на образователна и научна степен „доктор”. Сред равностойните на хабилизационен труд художественотворчески изяви е самостоятелната изложба „11 + 11”, съчетаваща 11 живописни творби, изпълнени със специфична техника и 11 рисунки с акварел и молив. Изложбата е представена пред публика през 2018 г. в Червен салон на Морско казино, Варна. Силно впечатление прави оригиналната смесена техника използвана за създаването на произведенията. Кирова комбинира свободни от рамки текстилни тъкани, върху които интегрира изображения с класическа живописна техника в целенасочено ограничени зони на текстилното поле. Тематиката на творбите е подчертано еротична. Размерите на творбите, съизмерими с човешки ръст, както тяхната материална структура и десен, препращат към алюзия за покривала на ложе, върху което се разиграва любовна сцена. Постигнатите внушения са силни и чувствени. Посоченото се потвърждава и доразвива в друга изложба на Доника Кирова - AMOR TEXTILIA / ЛЮБОВНИ ПЛАТОВЕ, Художествен музей Георги Велчев, филиал на ГХГ Варна (изложбена зала Ателие Георги Велчев) – Варна, 2023 година. Двете изложби се отличават с оригиналност на идеята и забележителен финес на изразяването. Платове и тела се сплитат в завладяваща игра на материя и цветови хармонии. Доника Кирова назовава специфичната техника, чрез която са изпълнени произведенията в двете изложби, като „селективна живопис върху текстил”. До голяма степен определението остава недостатъчно теоретизирано, но въпреки това, аз го приемам като находчиво и напълно адмирам полагането му като неделима

част от дискутирането на самите творби. Приемам за приносен момент съвременната интерпретация на темата за еротиката и любовта, както и синтеза между различни живописни техники. Принос е и необичайния начин на смесване на разнородни компоненти до цялостна творба, въздействаща едновременно със своята материална природа и обособен живописен слой. Съгласно закона за развитие на академичния състав, двете самостоятелни изложби покриват наукометричните показатели в категорията „В” за присъждане на академична длъжност „доцент”, като заместващи хабилитационен труд художественотворчески изяви. Въпреки това гл. ас. д-р Доника Кирова предоставя за разглеждане и други авторски продукти в областта на изкуствата. Един от тях е авторски албум „11 + 11”, състоящ се от 28 страници пълноцветен печат, който събира и популяризира чрез нова опосредстваща среда, тази на книжното издание, основните идеи на авторката. Изданието дава трайна основа за разпространение на образната същност на публикуваните творби, като се разширява възможността за среща между личното творчество и нова публика. Към посочените художественотворчески изяви, Доника Кирова добавя и два реализирани авторски продукта в областта на изкуството, които могат да бъдат определени като принадлежащи на интердисциплинарна артистична практика между графичния дизайн, илюстрацията, художественото слово и нагласата за споделена емоция. Те са „Попара от целувки и многоточия без край” и „Гастрокосмически вариации”.

Посочените идеи и произведения заявяват по неоспорим начин високите професионални качества на кандидата. Те са доказателство за активна творческа и научноизследователска дейност в областта на съвременното изкуство. Доника Кирова описва множество приносни моменти. Някои от тях са спорни и подлежат на уточнение и конкретизация. Приемам за напълно

валидни приносите със следната формулировка: „необичайно съчетаване на материите и фактурите на текстила с живописваната повърхност; представя се по-активно сетивно изживяване, материална и емоционална съпоставка; използването на платове с частично грундиране създава нови перспективи в отношенията между „фон” и рисувано изображение, подчертавайки контрастите и взаимодействията между различните материали и образи; художествената обработка на текстила служи не само като background, а е активен елемент в композициите, създаващ специфична среда и подчертаващ емоционалния заряд на произведенията.”

3. Критични бележки

Настоящото становище изисква изказването на някои критични бележки. Считам, че немалка част от приносите, формулирани от кандидата Доника Кирова, могат да бъдат преразгледани в дълбочина, което би позволило недвусмислено и ясно изразяване на най-силните страни на вложените идеи. Не е новост и използването на различен начин на смесване на техники и материали в единно произведение, както и дивергенцията на една идея в множество медийни среди. Мултидисциплинарното и мултимедийното разгръщане, както и възможността за синтез и пълно сливане по отношение на практиката в изкуството, има своите утвърдени концептуални основи в интермедия (Д. Хигинс) и трансмедия (Х. Дженкинс). Работата на гл. ас. д-р Доника Кирова доразвива и обогатява тези съществуващи начини на свързване в изкуството по свой находчив и разпознаваем начин.

4. Заключение

Предложеният хабилитационен труд е доказателство за художественотворчески постижения в областта на изкуството, които не повтарят представените за придобиване на образователна и научна степен „доктор”. Предлагам на членовете на Уважаемото научно жури моята утвърдителна оценка за кандидатурата на гл. ас. д-р Доника Милева Кирова в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в научна област 8.Изкуство, професионално направление 8.2 Изобразително изкуство на ВСУ „Черноризец Храбър”.

27.08.2025 г.

проф. д.изк. Атанас Тотляков